

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію Шу Чжан
на тему “Формування фіскальної політики в умовах розвитку
українсько-китайської економічної діяльності”, поданої до розгляду на
здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292
«Міжнародні економічні відносини»

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Актуальність дослідження визначається необхідністю формування ефективної фіскальної політики в умовах активізації економічних зв'язків між Україною та Китаєм, що є одним із ключових партнерів України на глобальній арені. Економічна співпраця між країнами постійно розширюється, що вимагає адаптації фіскальних інструментів до нових умов, зокрема для стимулювання інвестицій, розвитку торгівлі та гармонізації податкових практик. Вивчення систем фіскальної політики України та Китаю дозволяє виявити сильні та слабкі сторони їхньої взаємодії, сприяючи підвищенню ефективності економічного партнерства. Особливо актуальним є розроблення пропозицій щодо удосконалення фіскальних механізмів з урахуванням сучасних викликів, таких як глобалізація, економічна нестабільність та екологічні фактори. Дослідження сприятиме поглибленню економічного співробітництва між країнами, що матиме позитивний вплив на економічний розвиток України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка» за темою: «Ресурсно-інформаційне забезпечення моделей розвитку національних економік та їх суб'єктів у глобальній економічній системі» (номер державної реєстрації U0121U108836). У межах цього дослідження запропоновано нові підходи до формування фіскальної політики з урахуванням сучасних ринкових умов, тенденцій розвитку світової економіки та оновлених механізмів фіскального регулювання (с.21).

Також дослідження здійснювалося в контексті науково-дослідної роботи «Формування систем менеджменту розумних підприємств в умовах міжнародної діджиталізації та інтелектуалізації» (номер державної реєстрації U0120U100985). У межах цього дослідження розроблено модель формування фіскальної політики та підходи, здатні суттєво трансформувати взаємодію між бізнесом і державою, а також міждержавні економічні відносини (с.21).

Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків, сформульованих у дисертації

Сформульовані Шу Чжан основні наукові положення, висновки та рекомендації є науково обґрунтованими. Дисертація містить чітко визначену мету, що полягає у розробленні теоретико-методологічних й прикладних засад формування фіскальної політики та економічне оцінювання ефективності фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності. Основні завдання дисертації є достатньо аргументовані та забезпечують досягнення її мети. Авторкою здійснено ретельне дослідження наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких розкрито проблематику та закладено теоретичні основи оцінювання та формування фіскальної політики. Їх кількість та змістове наповнення актуалізують тематику дисертації.

У дисертаційній роботі використано методи статистичного аналізу, моделювання, експертного опитування, групування, факторного та порівняльного аналізу, систематизування та узагальнення тощо. Зважаючи на це, рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачкою методології наукової діяльності можна оцінити на високому рівні.

Основні результати дисертаційної роботи були представлені та отримали схвалення на численних міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Достовірність наукових положень підтверджується значною кількістю опублікованих статей у фахових наукових виданнях України, а також публікаціями в наукових журналах, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus. Це засвідчує обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження. Підсумки дисертаційної роботи повною мірою відповідають поставленим завданням, що сприяє удосконаленню теоретико-методологічних і методико-прикладних засад формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності.

Наукова новизна дисертаційної роботи

Шу Чжан вперше розроблено модель фіскальної політики України в умовах українсько-китайської торгово-економічної співпраці як складову комплексного підходу до оцінювання впливу експортно-імпортних операцій, динаміки обсягів ВВП, зовнішньоторговельного балансу України з Китаєм, що відіграє вагомий роль у збільшенні надходжень до державного бюджету України від зовнішньоекономічної діяльності з Китаєм (с.85).

У дисертаційній роботі Шу Чжан також удосконалила оцінювання фіскальної політики в умовах розвитку українсько китайської економічної діяльності, що враховує економічні, соціальні і політичні чинники (с.106).

Заслуговує уваги удосконалена модель формування фіскальної політики в умовах сталого розвитку, що розкриває питання взаємозв'язків між відкритою торгівлею, викидами CO₂ та економічним зростанням (с.110) та модель аналізування чинників впливу на процес функціонування податкової системи в Україні та Китаї, що передбачає поєднання чинників контрольованості, прозорості, регіональності, галузевості й оперативності реагування на зміни у податковій системі України і Китаю (с.66).

Авторкою розвинуто методи та підходи до оцінювання фіскальної політики в умовах китайсько української економічної співпраці (с.104).

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що певні наукові положення дисертаційної роботи доведені до рівня конкретних пропозицій та рекомендацій щодо розроблення та удосконалення методико-прикладної бази формування фіскальної політики в умовах розвитку китайсько-української економічної діяльності.

Теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, викладені у дисертації, безпосередньо використано у діяльності ТОВ «Швидкий світ» (с.133).

Ключові теоретико-методологічні та методико-прикладні положення дисертаційної роботи були впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та застосовуються під час викладання дисципліни «Оподаткування міжнародної економічної діяльності» (с.134).

Опубліковані праці

Загалом за результатами дисертаційного дослідження було опубліковано 9 наукових праць, з них 2 фахові статті, 2 статті опубліковані у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science, 1 в періодичному виданні іноземної держави та 4 тез доповідей.

Основі положення та результати дисертаційного дослідження розглянуто та схвалено на таких міжнародних науково-практичних конференціях: V Міжнародна науково-практична конференція «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства». Львів, Україна, 28–29 жовтня 2022 р.; I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація». м. Кременчук,

Україна, 16 лютого 2024р.; X Міжнародна науково-практична конференція «Управління інноваційним процесом в Україні: завдання під час війни та у період післявоєнної відбудови». Львів, Україна, 16–17 травня 2024 р.; VI Міжнародна науково-практична конференція «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства» 10-11 жовтня 2024 р.

Структура дисертації

Дисертаційна робота викладена на 138 сторінках, у т.ч. основний текст роботи – на 118 сторінках. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 34 таблиці, 19 рисунків та список використаних джерел із 122 найменувань та 5 додатків.

Окремі дискусійні питання і зауваження

Дисертаційне дослідження не позбавлене певних недоліків та дискусійних положень, зокрема:

- у пп. 1.1. Теоретичні засади формування фіскальної політики в Китаї та Україні наведені характеристики податкових систем України і Китаю, описані переваги китайської фіскальної політики, однак не пропонується рекомендацій щодо адаптації таких переваг в податкове законодавство України.

- варто було б систематизувати чинники, що впливають на формування фіскальної політики та виділити авторський підхід (пп.1.3), а саме чинники контрольованості, прозорості, регіональності тощо;

- розкриваючи питання «Чинників, що впливають на формування фіскальної політики» (пп.1.3.) автор наводить статистику розподілу видатків бюджету Китаю за період 2022 р. Однак невідомо, яка тенденція охоплення статей видатків у ретроспективі. Чи зберігаються пропорції розподілу бюджету за статтями витрат?

- запропонована модель фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності базується на статистичних даних довоєнного періоду і першого року війни в Україні. Тому не зовсім зрозуміло, на скільки об'єктивним є наведений прогноз торгово-економічних відносин в умовах сьогодення.

Загалом, вищезазначені зауваження жодним чином не применшують наукової та практичної цінності результатів дослідження і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Шу Чжан «Формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної діяльності» заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» і може бути подана на розгляд разової спеціалізованої вченої ради для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 - Міжнародні економічні відносини (галузь знань 29 – Міжнародні відносини).

Рецензент

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
і міжнародного підприємництва
Національного університету
«Львівська політехніка»

Ольга БАЛА

**Підпис кандидата економічних наук, доцента
Ольги БАЛИ засвідчую**

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»
к.т.н., доцент

Роман БРИЛИНСЬКИЙ